

Konferencja PIG-PIB pt. *Działania państwowej służby geologicznej w zakresie geozagrożeń – osuwiska karpackie* oraz konferencja prasowa pt. *Uniknąć zagrożenia – geolodzy o osuwiskach* Kraków, 6.09.2010

W dniu 6 września 2010 r. w Krakowie odbyła się w dużej sali kina *Kijów* konferencja informacyjno-szkoleniowa pt. *Działania państwowej służby geologicznej w zakresie geozagrożeń – osuwiska karpackie*. Przed jej rozpoczęciem w małej sali kina odbyła się konferencja prasowa pt. *Uniknąć zagrożenia – geolodzy o osuwiskach* z udziałem Henryka Jacka Jezierskiego – podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska i głównego geologa kraju, Stanisława Kracika – wojewody małopolskiego oraz Józefa Chowańca – dyrektora Oddziału Karpackiego PIG-PIB w Krakowie.

Na spotkaniu z dziennikarzami minister Henryk Jacek Jezierski podkreślił, że w południowej Polsce zagrożenia powodowane przez osuwiska są szczególnie duże. Przedstawił propozycję działań PIG-PIB w zakresie badań osuwisk, ich monitorowania i zabezpieczania. Poinformował, że w instytucie realizowany jest od 2006 r. projekt System Osłony Przeciwoświsiskowej SOPO i do końca 2016 r. powinna powstać kompletna mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla całej Polski. Wojewoda małopolski omówił sytuację związaną ze szkodami i zagrożeniami wywołanymi przez osuwiska w 2010 r. i zwrócił uwagę na konieczność zmiany procedury wydawania pozwoleń na budowę na terenach zagrożonych osuwiskami. Dyrektor Oddziału Karpackiego PIG-PIB powiedział, że dysponuje wysoko wykwalifikowaną kadrą pra-

cowników, posiadających odpowiednie uprawnienia geologiczne do wykonywania prac dotyczących problematyki osuwiskowej. Instytut legitymuje się ponad 50-letnim doświadczeniem w badaniu osuwisk, począwszy od pierwszej rejestracji wykonanej w latach 60. XX w., poprzez *Katalog osuwisk* opracowany w latach 70. XX w., rejestrowanie osuwisk podczas opracowywania *Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1 : 50 000*, rejestrację osuwisk po powodzi w 1997 r., po badania w ramach międzynarodowego projektu ALARM i Systemu Osłony Przeciwoświsiskowej SOPO, komponent A i B. Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na swoistą „amnezję osuwiskową” wśród mieszkańców, którzy nie pamiętają szkód powstałych w przeszłości w miejscu ich zamieszkania, będących wynikiem osuwania się ziemi. Dziennikarzem przedstawiony został również nowoczesny sprzęt, jakim dysponuje Państwowy Instytut Geologiczny, w postaci urządzenia do wykonywania płytkiej tomografii elektrooporowej na osuwiskach oraz skanera laserowego do dokładnego określania morfologii powierzchni i bardzo pomocnego w analizowaniu ruchów osuwisk oraz monitoringu powierzchniowego.

Po briefingu prasowym rozpoczęła się konferencja w dużej sali kina. Jej organizatorem był Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, pełniący funkcję państwowej służby geologicznej. Do udziału w

Ryc. 1. Konferencja prasowa *Uniknąć zagrożenia – geolodzy o osuwiskach*. Od lewej: wojewoda małopolski – Stanisław Kracik, główny geolog kraju, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska – Henryk Jacek Jezierski, dyrektor Oddziału Karpackiego PIG-PIB – Józef Chowańca. Fot. A. Krokosz

Ryc. 2. Dyrektor PIG-PIB Jerzy Nawrocki podczas konferencji *Działania państwowej służby geologicznej w zakresie geoza- grożeń – osuwiska karpackie* przedstawia ofertę państwowej służby geologicznej. Fot. A. Bagińska

konferencji zaproszeni zostali m.in. marszałkowie, wojewodowie, starostowie, wójtowie, geolodzy wojewódzcy i powiatowi oraz przedstawiciele wojewódzkich i powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego z województw: małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego, czyli obszarów najbardziej dotkniętych problemem osuwisk. Obradom przewodniczył doc. dr hab. Jerzy Nawrocki – dyrektor PIG-PIB. Po przywitaniu ponad 200 uczestników dyrektor instytutu przedstawił najważniejsze cele konferencji, wśród których wymienił m.in. przekazanie wiedzy o stanie realizacji projektu SOPO oraz możliwości wykorzystania przez władze samorządowe danych gromadzonych przez instytut. Następnie głos zabrał Stanisław Kracik, wojewoda małopolski, podkreślając rolę jaką odgrywają geolodzy w ocenianiu stopnia zagrożenia przez powstające i uaktywniające się w tym roku osuwiska na obszarze południowej Polski. Zaznaczył również, że jest konieczne wyciągnięcie właściwych wniosków z tegorocznych doświadczeń i podejmowanie w przyszłości odpowiednich działań, aby zniszczenia i straty były jak najmniejsze. Wskazał na potrzebę wyłączenia terenów osuwiskowych spod zabudowy. Następnie dr Henryk Jacek Jezierski podkreślił wagę informacji dotyczących osuwisk, które w ramach realizacji projektu Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej są zbierane i gromadzone przez Państwowy Instytut Geologiczny. Minister podał, że w chwili obecnej w bazie danych SOPO znajduje się już 11,5 tys. kart rejestracyjnych osuwisk. Dane dotyczące osuwisk mają być powszechnie dostępne, zarówno dla władz samorządowych przygotowujących plany zagospodarowania przestrzennego, jak i zwykłych obywateli, inwestorów, czy firm ubezpieczeniowych. Po wystąpieniu głównego geologa kraju rozpoczęła się sesja, na którą składały się cztery referaty.

Pierwszy referat wygłosił dr inż. Józef Chowaniec, dyrektor Oddziału Karpackiego PIG-PIB. W wystąpieniu pt. *Uaktywnienie osuwisk w 2010 r. w Karpatach – katastrofalne skutki i wyniki zagrożenia* przedstawił problematykę dotyczącą osuwisk, które uaktywniły się w maju i czerwcu 2010 r. Podał przykłady zniszczeń infrastruktury budowlanej i komunikacyjnej. Omówił działania interwencyjne podjęte przez geologów państwowej służby geologicznej z Oddziału Karpackiego PIG-PIB, które polegały m.in. na opracowaniu kilkuset kart dokumentacyjnych osu-

wisk wraz z opiniami dotyczącymi stanu zagrożenia budynków.

Następnie prof. dr hab. Marek Graniczny – zastępca dyrektora PIG-PIB, dyrektor ds. państwowej służby geologicznej – wygłosił referat pt. *Monitoring osuwisk przy pomocy różnych metod – przykłady z Polski i zagranicy*. Dyrektor Graniczny omówił metody stosowane do powierzchniowego i wglębnego monitoringu osuwisk, a które mogą służyć jako narzędzia systemu wczesnego ostrzeżenia. Zaprezentował nowoczesne techniki pomiarowe, wykorzystywane przez PIG-PIB, w tym lotniczy skaning laserowy, który wykorzystany został podczas monitorowania osuwiska w miejscowości Kłodne w powiecie limanowskim.

Po przerwie dr Dariusz Grabowski – główny koordynator projektu SOPO – wygłosił referat pt. *Co nam daje program SOPO (System Osłony Przeciwosuwiskowej)?*, zapoznając uczestników konferencji z celem i zakresem projektu. Zaprezentował aktualny stan jego realizacji, informując m.in., że badaniami objęto już 25% powierzchni Karpat, gdzie udokumentowano ponad 13 tys. osuwisk, a liczba wszystkich osuwisk na obszarze Karpat szacowana jest na ponad 50 tysięcy.

Na zakończenie sesji referatowej doc. dr hab. Jerzy Nawrocki wystąpił z prezentacją pt. *Oferta państwowej służby geologicznej w zakresie geozagrożeń dla władz lokalnych*. Dyrektor przedstawił szeroką sferę działań, jakie może podjąć instytut, m.in. opracowanie map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wykonanie ekspertyz określających stopień zagrożenia osuwiskowego i ocen możliwości stabilizacji osuwisk, opracowanie projektów monitoringu osuwisk i prowadzenie pomiarów monitoringowych. Zaprezentował również osiągnięcia kartografii geologicznej i hydrogeologicznej, podając, że instytut jest koordynatorem i wykonawcą sześciu edycji seryjnych map geologicznych w skali 1 : 50 000 i od lat dostarcza istotnych informacji o środowisku naturalnym.

Na zakończenie konferencji odbyła się dyskusja, podczas której zaproszeni goście mieli możliwość zadawania pytań lub podzielenia się uwagami. Podczas dyskusji głos zabrali Robert Godek – starosta strzyżowski, Stanisław Ślimak – wójt gminy Szaflary, Maciej Nitka z Pracowni Architektury w Chrzanowie, Bożena Stanuch-Kagize z Wojewódzkiego Zespołu Nadzorującego Realizację Projektu pn. *Ostłona Przeciwosuwiskowa* przy Wojewodzie Małopolskim, Tadeusz Morawiec z Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach, Ryszard Biel – geolog powiatowy powiatu nowosądeckiego oraz Piotr Wąsik – geolog powiatowy powiatu limanowskiego. Zasygnalizowano różne problemy pojawiające się w związku z wydawaniem decyzji o warunkach zabudowy w przypadku obszarów osuwiskowych lub zagrożonych wystąpieniem ruchów masowych. Wskazano na pilną potrzebę wprowadzenia zmian w obowiązujących uregulowaniach prawnych w celu określenia jednoznacznych procedur postępowania podczas wystąpienia katastrofalnych ruchów masowych. Przestrzegano także przed zrzucaaniem na barki samorządów lokalnych ciężaru ponoszenia wszystkich kosztów związanych z likwidacją szkód osuwiskowych.